

Vitráže ukrývajú príbeh bolesti, ale aj liečivú silu

Všetko, čo prešlo bolesťou, má svoju hĺbku. Keď ľudia hľadajú na vitráže, ktoré sa nachádzajú v kostole a nemocnici milosrdných bratov v Bratislave, netušia, že tie najnovšie skrývajú príbeh bolesti. Ved' hrozilo, že ich nedokončia...

Pani Remigia Litwinowiczová, rodená Biskupská, akademická maliarka, autorka návrhov vitráží otvára predou mnou príbeh poľského kňaza, otca Tadeusza Żurawského, s ktorým roky spolupracuje na vitrážach v kostoloch. Ona pochádza z Bratislavy, ale vydala sa do Poľska. Svojimi obrazmi, tapisériami, vitrážami ozdobila už nemálo kaplniek, nemocníc, chrámov. Jej spolupracovník, Otec Tadeusz, salezián, ktorý vedie vitrážovú dielňu, vitráže nielen navrhuje, ale venuje sa aj obnove vitrážových okien v historických budovách, palácoch, kostoloch. V čom ju najviac ovplyvnil? „Je to človek úsmevu. Jeden kňaz o ňom povedal: má pravdivú tvár dobrého človeka. On sa na život pozerá vždy z krajšej strany. Vie si vážiť, čo v živote dostal. Má rád krásu, vie byť aj vtipný. Raz sa stalo, že sa rozbila polovica vitráží a my, ktorí sme boli okolo, sme stúpili. On s pokojom povedal, že sa urobia ešte raz. Myslím, že toto je svätosť: byť pokorným a prijímať všetko z rúk Božích ako dar. Na mňa veľmi zapôsobila jeho lahodnosť. V mnohých situáciách som sa s ním radila. Byť po boku takéhoto svätého človeka a vidieť ho s jeho slabosťami, ale aj s jeho neustálym snažením byť blízko Pána Boha je pre mňa obrovský dar,“ vyznáva sa pani Remigia. Pritom prezrádza, že prežil utrpenie už ako osemročný. Býval na Ukrajine a v jednu noc prišli všetkých Poliakov vyvraždiť. Pred jeho očami mu zabili časť rodiny. Prežil zázrakom: držal v ruke kríž, vďaka ktorému prežil. „Vždy som obdivovala, že tým ľuďom dokázal odpustiť. Sám neskôr začal pomáhať mladým ľuďom, ktorí prišli z Ukrajiny do Poľska. Bol pre nich anjelom. Aj toto bolo pre mňa úžasné svedectvo,“ rozpráva ďalej pani Remigia.

Modlitby zničili nádor

Realizácia posledných vitráží v kostole milosrdných bratov v Bratislave bola vážne ohrozená pre jeho vážny zdravotný stav. Keď vidím pred sebou fotografiu muža s veľkým nádorom prekrývajúcim celé oko, ba takmer tretinu tváre a porovnam ju s fotografiou, na ktorej je bez tohto hendikepu, je na nepoznanie. Akoby ste zrazu mali pred sebou iného muža, tak mu nádor zmenil tvár. Pani Remigia rozpletá jeho skúsenosť s chorobou, vysvetľuje, že dostal veľmi agresívny druh rakoviny kože, na ktorý ľudia zomierajú. Práve pri tvorbe vitráže s motívom sv. Michala archanjela mu najprv vznikol nádor v oblasti nosa. Ten laserom zlikvidovali, ale počas výroby vitráže sv. archanjela Gabriela sa nádor vrátil. Otec Tadeusz musel podstúpiť operáciu, pri nej však prišiel o pravé oko. Aj ľavé bolo ohrozené. Zostal mu

iba zvyšok nosa. Lekári sa priznali, že boli radi, že mu zachránili mozog. Metastázy choroby sa totiž plazivo zastavili práve pri ňom. Operáciu mal v januári 2018 a už čoskoro sa na mieste objavil nový nádor. Rýchly a agresívny. Žiaden lekár ho už nechcel operovať. „Pripravovali nás nato, že Otec Tadeusz oslepne a paliatívne skončí svoj život za pár mesiacov,“ hovorí maliarka a vitrážistka, ktorá s poľským saleziánom intenzívne prežívala jeho Kalváriu. Nádor na tvári stále rástol, tvár pacienta bola opuchnutá, až znetvorená. A pani Remígia priznáva: „Mne to vtedy veľmi pripomínalo tvár Pána Ježiša na kríži.“ Keďže nádor hnisal, obmedzovalo to komunikáciu kňaza s ľuďmi. Prestal chodiť na spoločné obedy so spolubratmi z rehole, sväté omše začal slúžiť sám. Ale veľmi mu záležalo, aby sľúbené vitráže pre milosrdných bratov v Bratislave boli dokončené. Preto aj v ťažkom stave chodil do vitrážovne a dohliadal na dielo. „Keď už bol nádor na tvári obrovský, práve sme vytvárali posledné vitráže – motív kráľa Dávida a svätú Cecíliu. No už sme mali pochybnosti, či Otec Tadeusz svoje vitráže v kostole uvidí,“ dozvedáme sa. Práve v tom čase prišiel do Poľska taliansky stigmatizovaný rehoľník Elia Cataldo, ktorého stigmaty potvrdil významný neurofyziológ Marco Merganelli. Je o ňom známe, že každý rok vo veľkonočnom období (ktorému predchádza 40 – dňový pôst), znovu prežíva Kristovo utrpenie. Každý piatok sa otvára päť jeho rán za veľkých bolestí, no po niekoľkých dňoch sa zahoja. Rehoľník sa dva razy modlil nad Otcem Tadeuszom za zdravie. Okrem neho sa modlil ešte iný kňaz s darom uzdravovania z Medžugorja. Ako objasňuje pani Remígia, po modlitbe začal nádor vysychať, odlúpil sa a zmizol. Lekári medzičasom nasadili kňazovi prvú dávku chemoterapie a neverili vlastným očiam, keď nádor mizol. Označili to za zázrak. Otec Tadeusz to komentoval slovami: „Veľa ľudí sa za mňa modlilo. Aj karmelitánsky kláštor, aj ďalšia rehoľa, veľa známych v USA a vďaka modlitbám nám Pán Boh posielal ľudí, ktorí chcú pomôcť, dodávajú chuť do života. Sú to anjeli poslaní Bohom a ja som dostal veľa anjelov. Ďakujem aj za túto chorobu, obetujem ju za nové kňazské a misijné povolania, viem, že Pán Boh má s tým nejaký plán.“ Aj v náročnej etape choroby opakoval, že vie, že Boh chce preňho to najlepšie. Podľa pani Remígie „je to človek, ktorý je večne usmiaty. A má veľkú chuť do roboty.“

Budú meniť životy?

Ako vyzerá život poľského kňaza dnes? Každý deň chodí do vitrážovne, denne slúži bohoslužbu, má plány do budúcnosti. „Vitráže u milosrdných bratov sú dokončené zázrakom,“ doplní pani Remígia. Na otázku, ako ju ovplyvnilo utrpenie Otca Tadeusza, odpovedá: „Všetkých, ktorí sme stáli pri Otcovi Tadeuszovi, nás to naučilo dôverovať Bohu - napriek všetkému. Prvý raz som videla aj to, že aby umelecké dielo mohlo byť svedectvom, vyžaduje

si obetu. Preto verím, že tie vitráže aj rokmi budú pôsobiť a dávať ľuďom to, čo potrebujú. Poslanie tých vitráží sa aj vďaka prežitému utrpeniu ešte len začína. Toto živé svedectvo, že človek stále dáva zo seba, aj keď už nato ľudsky nemá, to je hlboká brázda, ktorú nosím v sebe ako trvalú stopu zo spolupráce s Otcom Tadeuszom. Mám v mobile nahratú modlitbu ruženca a keď už sme nevládali pracovať, stále sme si ju púšťali. A tak vďaka Panne Márii sa dalo ísť ďalej. Ani sama neviem, koľko veľa sa toho vo mne zmenilo vďaka tejto skúsenosti,“ končí svoje svedectvo pani Remigia.

Andrea Eliášová